

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Tomáše Herce v právní věci žalobce: **V. V.**, zast. Mgr. Petrem Vodkou, advokátem se sídlem Orlí 542/27, Brno, proti žalovanému: **generální ředitel Vězeňské služby České republiky**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 8. 2021, č. j. VS-152398-2/ČJ-2021-800073-RVO, v řízení o kasačních stížnostech žalobce a **L. V.**, proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 9. 2022, č. j. 29 A 146/2021-57,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 30. 9. 2022, č. j. 29 A 146/2021-57, **se zrušuje.**
- II. Rozhodnutí generálního ředitele Vězeňské služby České republiky ze dne 27. 8. 2021, č. j. VS-152398-2/ČJ-2021-800073-RVO, **se zrušuje a věc se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Řízení o kasační stížnosti **L. V. se zastavuje.**
- IV. Ustanovenému zástupci **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 4 114 Kč. Tato částka bude vyplacena Mgr. Petru Vodkovi, advokátovi se sídlem Orlí 542/27, Brno, z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- V. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Ředitel Vazební věznice a Ústavu pro výkon zabezpečovací detence Brno (dále jen „vazební věznice“) vydal dne 30. 6. 2021 prvostupňové rozhodnutí, kterým uložil žalobci povinnost uhradit státu náklady výkonu vazby, a to ve výši 13 635 Kč. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce stížnost, která byla napadeným rozhodnutím zamítnuta a prvoinstanční rozhodnutí bylo potvrzeno.

[2] V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný shrnul, že náklady vznikly za období od 6. 3. 2020 do 22. 2. 2021, tedy za 303 dnů ve výkonu vazby (z celkových 356 kalendářních dnů bylo odečteno 53 dní, po které byla žalobci poskytována ústavní – nemocniční péče). Žalobce měl uhradit dle § 10 odst. 1 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 10/2000 Sb., o srážkách z odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradě dalších nákladů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“), částku ve výši 13 635 Kč. Dále bylo poukázáno na to, že matka žalobce, L. V., odeslala mimo jiné poštovní poukázkou částku 5 500 Kč na účet vazební věznice, a tímto byla provedena částečná úhrada závazku žalobce. Žalovaný závěrem konstatoval, že zůstatek závazku žalobce činil částku ve výši 8 135 Kč.

[3] Žalobce proti výše napadenému rozhodnutí podal žalobu ke krajskému soudu. Žalobce nebrojil proti napadenému rozhodnutí toliko z toho důvodu, že by byla nesprávně stanovena výše nákladů výkonu vazby, ale protože byly tyto náklady již matkou žalobce zaplacený. Požadovaná částka byla státu zaplacená již před vydáním prvoinstančního rozhodnutí, a to zaplacením částky ve výši 20 000 Kč na účet Okresního soudu Brno-venkov. Po vydání prvoinstančního rozhodnutí matka žalobce zaslala částku ve výši 5 500 Kč na účet vazební věznice. Částka ve výši 13 635 Kč byla již uhrazena, proto zůstatek závazku žalobce nemůže činit částku ve výši 8 135 Kč.

[4] Krajský soud žalobu zamítl s tím, že žalovaný (v napadeném rozsudku jako žalovaný byla označena Vězeňská služba, generální ředitelství, pozn. NSS) ve svém rozhodnutí řádným a přezkoumatelným způsobem vymezil částku, kterou byl žalobce povinen zaplatit, dále způsob jejího výpočtu a přesné parametry způsobu její úhrady. Skutečnost, že žalobce (prostřednictvím své matky) uhradil částku ve výši 20 000 Kč na účet jiného státního subjektu, Okresního soudu Brno-venkov, nelze přičítat žalovanému k tíži. Krajský soud však dodal, že žalobce svou povinnost částečně splnil, a to řádným uhrazením částky ve výši 5 500 Kč.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) a matka stěžovatele (dále též „stěžovatelka“) napadají výše označený rozsudek krajského soudu samostatnými kasačními stížnostmi, na základě kterých požadují napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

II.a Kasační stížnost stěžovatelky

[6] Stěžovatelka mimo jiné nesouhlasí s napadeným rozsudkem, jelikož stát nemá „morální právo“ na úhradu nákladů vazby od nezaopatřených dětí do 26 let se ZTP (zvlášť těžkým postižením, pozn. NSS). Dále stěžovatelka poukázala na řadu dalších skutečností, např. na špatný přístup Vězeňské služby České republiky k její osobě, žalobci a celé její

pokračování

rodině, na nedostatečné poučení o právech stěžovatele ze strany jeho advokáta atd. Stěžovatelka podala kasační stížnost jako opomenutá účastnice řízení.

II.b Kasační stížnost stěžovatele

[7] Dle stěžovatele se krajský soud nedostatečně zabýval předchozím procesem ve správním řízení. Nezákoně pochybení žalovaného stěžovatel spatřuje ve stanovení povinnosti uhradit již zaplacenou částku, bez ohledu na její výši. Dle napadeného rozsudku by totiž bylo zákonné i takové rozhodnutí, které bylo vydáno po uhrazení potřebné částky opakovaně, což dle stěžovatele není v souladu se zákonem. Takové rozhodnutí by totiž mohlo být vydáno a mohlo by požadovat již zaplacenou částku „*neomezeněkrát*“, a bylo by tak v podstatě nemožné plně uhradit celkovou výši částky.

[8] Dle stěžovatele byla část částky uhrazena, poté bylo vydáno napadené rozhodnutí s uložením povinnosti zaplatit celou částku ve výši 13 635 Kč. Krajský soud však v napadeném rozsudku shrnuje, že napadeným rozhodnutím byla stěžovateli uložena povinnost zaplatit nedoplatek ve výši 8 135 Kč (viz bod 7. napadeného rozsudku). Přestože samotná výše částky nebyla stěžovatelem v žalobě rozporována, byla rozporována zákonnost napadeného rozhodnutí. Napadené rozhodnutí tak bylo nezákoně, jelikož nemohlo ve vztahu ke stěžovateli zároveň stanovovat povinnost zaplatit částku ve výši 13 635 Kč a zároveň částku ve výši 8 135 Kč.

[9] Stěžovatel se dále neztotožnil s krajským soudem v závěru, že zaplacení částky (bez ohledu na výši) na jiný účet státu nelze přičítat k tíži žalovaného. Dle stěžovatele je tuto skutečnost třeba přičítat k tíži žalovaného, jelikož stěžovateli nesdělil, na jaký účet má být částka zaplacená a v jaké výši.

II.c Vyjádření žalovaného

[10] Žalovaný ve svém vyjádření poukázal na to, že je ve věci chybně označen, neboť v žalobě proti rozhodnutí je žalovaným dle § 69 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), ten správní orgán, který rozhodl v posledním stupni. V případě rozhodnutí generálního ředitele o stížnosti je tedy žalovaným generální ředitel Vězeňské služby České republiky, nikoliv Vězeňská služba České republiky, generální ředitelství.

[11] Žalovaný se ztotožnil se závěry krajského soudu a odkázal na odůvodnění napadeného rozsudku, své vyjádření k žalobě, napadené rozhodnutí a prvoinstanční rozhodnutí. Žalovaný navrhl kasační stížnost zamítnout a napadený rozsudek potvrdit.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[12] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou žalovaného, tj. otázkou označení subjektu žalovaného. Krajský soud v napadeném rozsudku považoval za žalovaný subjekt Vězeňskou službu, generální ředitelství. Pasivní procesní legitimací správních orgánů se v minulosti zabýval rozšířený senát NSS v usnesení ze dne 5. 5. 2015, č. j. Nad 288/2014-58, č. 3257/2015 Sb. NSS. Z tohoto usnesení vyplynul závěr, že jednotlivé entity působící v rámci správního orgánu mohou samy být správními orgány,

jestliže jim zákon přímo svěřuje určité kompetence. Dle § 21a odst. 2 zákona č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů, o stížnosti proti rozhodnutí o povinnosti obviněného nahradit náklady spojené s výkonem vazby rozhoduje generální ředitel Vězeňské služby České republiky nebo jím pověřený zaměstnanec. V projednávané věci o stížnosti stěžovatele rozhodl napadeným rozhodnutím generální ředitel Vězeňské služby České republiky. Vzhledem k tomu, že bylo napadeno rozhodnutí generálního ředitele, měl být žalovaným generální ředitel Vězeňské služby České republiky.

[13] Nápravy takového pochybení je dle rozsudku NSS ze dne 12. 9. 2018, č. j. 1 As 110/2018-37, odst. [35], možné dosáhnout tím, krajský před vydáním rozhodnutí umožní správnému žalovanému vyjádřit se k žalobě a popřípadě požadovat, aby se ve věci konalo soudní jednání (srov. § 51 odst. 1 s. ř. s.). Krajský soud ve skutečnosti jednal po celou dobu řízení s generálním ředitelem Vězeňské služby České republiky, přestože evidoval jako osobu žalovanou generální ředitelství Vězeňské služby. Generální ředitel Vězeňské služby se k předmětu řízení před krajským soudem vyjadřoval (viz vyjádření ze dne 23. 2. 2022 na č. l. 41-43 spisu vedeného u krajského soudu). Dle Nejvyššího správního soudu tedy toto procesní pochybení krajského soudu nezakládá vadu mající vliv na zákonnost napadeného rozsudku.

III.a Zastavení řízení o kasační stížnosti stěžovatelky

[14] Nejvyšší správní soud stěžovatelku usnesením ze dne 25. 10. 2022, č. j. 9 As 183/2022-25, vyzval, aby ve lhůtě patnácti dnů od doručení tohoto usnesení zaplatila soudní poplatek, a poučil ji o následcích nevyhovění této výzvě. Usnesení bylo stěžovatelce doručeno ve středu 26. 10. 2022 (doručenka na č. l. 25 spisu NSS). Patnáctidenní lhůta pro zaplacení soudního poplatku tedy uplynula ve čtvrtek 10. 11. 2022.

[15] Jelikož stěžovatelka v určené lhůtě soudní poplatek nezaplatila, Nejvyšší správní soud řízení o její kasační stížnosti zastavil (§ 47 písm. c) s. ř. s. ve spojení s § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů].

III.b Přezkum kasační stížnosti stěžovatele

[16] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 102 a násl. s. ř. s.).

[17] Kasační stížnost je důvodná.

[18] Za nesporné považuje Nejvyšší správní soud následující skutečnosti: I) prvostupňové rozhodnutí, které bylo doručeno stěžovateli dne 7. 7. 2021, mu uložilo povinnost, aby uhradil vazební věznicí náklady výkonu vazby ve výši 13 635 Kč; II) dne 8. 7. 2021 matka stěžovatele vazební věznicí částečně zaplatila požadovanou částku, a to ve výši 5 500 Kč; III) stěžovatel proti prvoinstančnímu rozhodnutí podal dne 10. 7. 2021 stížnost; IV) žalovaný napadeným rozhodnutím ze dne 27. 8. 2021 stížnost zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

pokračování

[19] Tyto skutečnosti potvrzuje i napadené rozhodnutí, které však Nejvyšší správní soud shledal nepřezkoumatelným pro nesrozumitelnost. Jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013-25, odst. [19], rozsudek je nepřezkoumatelný pro nesrozumitelnost podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., pokud je jeho odůvodnění vystavěno na rozdílných a vnitřně rozporných právních hodnoceních téhož skutkového stavu či pokud je jeho výrok vnitřně rozporný nebo z něj nelze zjistit, jak vlastně soud rozhodl, a v některých jiných speciálních případech. Tyto obecné závěry o nepřezkoumatelnosti lze přiměřeně vztáhnout i na správní rozhodnutí (shodně též rozsudek NSS dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45, odst. [30]).

[20] Napadené rozhodnutí ve svém výroku potvrzuje prvostupňové rozhodnutí, které stěžovateli výslovně uložilo povinnost uhradit částku ve výši 13 635 Kč. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný přezkoumal výpočet nákladů výkonu vazby a konstatoval, že stěžovatel je povinen uhradit náklady výkonu vazby ve výši 13 635 Kč. Dále však odůvodnění obsahuje tvrzení, že zaplacením částky ve výši 5 500 Kč byla provedena částečná úhrada závazku stěžovatele, zůstatek závazku stěžovatele tedy činí celkem 8 135 Kč (13 635 - 5 500 Kč), a ten je třeba uhradit na účet vazební věznice. Dle Nejvyššího správního soudu je odůvodnění napadeného rozhodnutí vnitřně rozporné, jelikož v jednom odstavci stanovuje stěžovateli povinnost zaplatit částku ve výši 13 635 Kč, ale v odstavci následujícím obsahuje částku v odlišné výši, tedy 8 135 Kč. Výrok napadeného rozhodnutí nekoresponduje s jeho odůvodněním. Dle Nejvyššího správního soudu nebylo možné potvrdit prvoinstanční rozhodnutí, které uložilo stěžovateli povinnost zaplatit částku ve výši 13 635 Kč, jelikož stěžovatel již část této částky obratem po vydání prvoinstančního rozhodnutí uhradil, což sám žalovaný nerozporuje. Žalovaný měl prvoinstanční rozhodnutí změnit a vyčíslit správnou výši částky k úhradě nákladů výkonu vazby ke dni vydání napadeného rozhodnutí.

[21] Krajský soud se nepřezkoumatelností napadeného rozhodnutí vůbec nezabýval a neshledal jeho vnitřní rozpornost, přestože v bodě 7. napadeného rozsudku konstatoval, že stěžovateli byla stanovena povinnost uhradit nedoplatek ve výši 8 135 Kč. Přesto aproboval napadené rozhodnutí, které potvrzovalo částku ve výši 13 635 Kč. Stěžovatel sice stížností nebrojil proti způsobu výpočtu výše nákladů výkonu vazby dle § 11 odst. 2 vyhlášky, avšak brojil proti výši vypočtené částky, jelikož požadovanou částku (byť jen z části) zaplatil. Žalovaný k této skutečnosti při rozhodování nepřihlédl a zatížil své rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti. Krajský soud měl k přezkumu této vady přistoupit z úřední povinnosti (*ex officio*) a napadené rozhodnutí zrušit, avšak tak neučinil. Zároveň zatížil vadou nepřezkoumatelnosti i své rozhodnutí, jelikož dle ustálené judikatury tohoto soudu platí, že přezkoumá-li krajský soud správní rozhodnutí, které nebylo přezkoumatelné, zatíží nepřezkoumatelností i své rozhodnutí (srov. např. rozsudky NSS ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 Afs 115/2006-91, ze dne 28. 1. 2009, č. j. 1 As 110/2008-99, nebo nověji ze dne 13. 7. 2022, č. j. 7 As 342/2020-30, odst. [8]). Proto Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek i rozhodnutí žalovaného.

[22] Skutečností, zda je možné uhrazení částky (v tomto případě ve výši 20 000 Kč) na nesprávný účet orgánu veřejné moci přičítat stěžovateli k tíži, se Nejvyšší správní soud nezabýval. Tato otázka totiž nemá pro řešení projednávané věci význam.

IV. Závěr a náklady řízení

[23] S ohledem na výše uvedené shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost důvodnou, a proto napadený rozsudek krajského soudu zrušil (dle § 110 odst. 1 s. ř. s.). Jelikož již v řízení před krajským soudem byly dány důvody pro zrušení rozhodnutí správního orgánu (§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.), zrušil Nejvyšší správní soud i rozhodnutí žalovaného a vrátil mu věc k dalšímu řízení (§ 78 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Žalovaný je v dalším řízení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

[24] Podle § 110 odst. 3, věty druhé, s. ř. s. v případě, že Nejvyšší správní soud zruší rozhodnutí žalovaného, rozhodne o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Žalovaný ve věci úspěch neměl, náhrada nákladů řízení mu proto nenáleží. Podle § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., má úspěšný stěžovatel právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů proti žalovanému, který neměl ve věci úspěch. Stěžovatel sice ve věci úspěšný byl, nicméně ze spisu není patrné, že by mu nějaké náklady řízení vznikly.

[25] Stěžovatel byl usnesením krajského soudu ze dne 17. 1. 2021, č. j. 29 A 146/2021-26, osvobozen od soudních poplatků a byl mu ustanoven advokát podle § 35 odst. 10 s. ř. s., ve znění platném v době ustanovení. Dle § 35 odst. 10, věty poslední, s. ř. s. zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti. Podle první věty téhož ustanovení, ve spojení s § 120 s. ř. s., zástupci stěžovatele, který mu byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Přesto, že byl stěžovatel v řízení před krajským soudem neúspěšný, krajský soud měl rozhodnout o odměně a náhradě hotových výdajů ustanoveného zástupce, avšak tak neučinil. Nejvyšší správní soud bude rozhodovat o odměně a hotových výdajích vynaložených ustanoveným zástupcem pouze před kasačním soudem.

[26] Ustanovený zástupce učinil v řízení před Nejvyšším správním soudem jeden úkon právní služby, písemné podání ve věci samé, tedy podání kasační stížnosti (§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“). Za jeden úkon právní služby náleží zástupci stěžovatele mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč (§ 9 odst. 4 ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu), která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Celkem tedy za jeden úkon právní služby náleží 3 400 Kč. Zástupce stěžovatele je plátcem daně z přidané hodnoty, odměna, a náhrada hotových výdajů tohoto zástupce ve výši 3 400 Kč se tudíž zvyšuje o částku této daně ve výši 714 Kč (21 % z 3 400 Kč). Celková částka ve výši 4 114 Kč bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

[27] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti stěžovatelky Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 3, věty první, s. ř. s., dle kterého žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 14. března 2024

JUDr. Radan Malík
předseda senátu